

KIDATO CHA PILI

KISWAHILI (LUGHA)

KARATASI YA 2

MWONGOZO WA KUSAHIHISHA

1. UFAHAMU

- (a) Changamoto za Ugatuzi/Matatizo ya ugatuzi/Ugatuzi (alama $1 \times 1 = 01$)
- (b) - Ugatuzi ni mfumo geni (Alama $3 \times 1 = 03$)
- Serikali kuu kutowajibika
  - Kudai kuwa mfumo huu unahitaji mda zaidi
- (c) - Hali mbaya ya muundo msingi (alama $3 \times 1 = 03$)
- Viongozi kuenda za ufiadi
  - Ukosefu wa usawa katika ugavi wa rasilimali
  - Viongozi kupuuza mchango wa wananchi
- (d) - Raia kulazimishwa kulipa ili kuona maiti za jamaa zao katika fuo (alama $2 \times 1 = 02$)
- Raia kurundikiziwa mzigo wa kulipa ushuru mkubwa
  - Ushuru unaolipwanawanchi hauwasaidi wananchi la huishiamifukoni waviongozi
- (e) (i) Ugavi wa mamlaka na rasilimali kutoka serikali kuu hadi mashinani (alama $2 \times 1 = 02$)

2. MATUMIZI YA LUGHA

a) Mofimu huru ni zile ambazo hubeba maan ahata bila kuambatanishwa na viambishi vyovyote, ilihali mofimu funge ni zile hupatikana katika nomino, viwakilishi na vivumishi (mofimu hizi hazimbatanishwi na viambishi vyovyote. (Alama 1×2)

b)

i) Mende – Mofimu huru

ii) Mpwa – Mofimu tegemezi. (Alama 2)

c) A – Kiambishi cha ngeli pia nafsi ya tatu umonja

na – Liambishi cha wakati uliopo

ye – Kirejeshi

m – Mtendwa

tembe – Mzizi

le – kauli

a – kiishio

d)

Baba

Papa (Mwalimu akadirie kazi ya mwanafunzi)

e)

f) (Mwalimu akadirie kazi ya mwanafunzi)

g) Majitoto hayakuwa yamelia.

h) Sifa za hotelini

- Huwa na msamiati maalum kam avile; bei, chenji,chai, soda.

- lugha inayotumika si sanifu

- Kuna kuchanganya ndimi

- Huwa na kauli fupi fupi

- Lugha ya kushawishi huenda ikatumika